

از ایده تا اجرا در آثار طراحان گرافیک

From Idea to Execution in the
Iranian Graphic Designers' Works

چیز اطلاع حاصل کنم:

۱. مخاطبین شرکت

۲. هویت کنونی و هویت ایده‌آل شرکت

مخاطبین:

در حقیقت مخاطبین نشانه، همان مخاطبین شرکت و هویت شرکت بودند که به شرح زیر و به ترتیب اولویت عبارت بودند از:

۱. میهمانان هتل‌ها

۲. شرکا و سرمایه‌گذاران

۳. کارمندان

۴. نهادهای سیاست‌گزار بر صنعت هتلداری

۵. رقبای تجاری

۶. عموم مردم

این بدان معنا بود که انتظار گروه‌های مورد نظر و عادت و تعلق خاطر آنها نسبت به هویت قبلی شرکت می‌باشد در این طرح لحاظ می‌شود و می‌باشد به همان اولویتی که در لیست بالا بدان پرداخته شد مورد توجه قرار می‌گرفت. لازم بود بررسی شود که شرکت از نظر مخاطبین کلیدی چگونه به نظر می‌رسد و این که خودش مایل است خود را چگونه معرفی کند. برای این موضوع نظر سنجی‌هایی در میان گروه‌های هدف ترتیب داد و نکته دیگری که برایم مشخص شد این بود که بیش از ۹۰ درصد مشتریان شرکت (اولویت اول از مخاطبین) را اتباع خارجی تشکیل می‌دهند که این باید در طراحی لحاظ می‌شد.

سلمان یافت آبادی

طراحی لوگو تایپ برای گروه هتل‌های ملل هر طرح موفقی با ایده‌ای خوب شکل می‌گیرد و در حقیقت پیش از یک اجرای قوی، باید ایده‌ای درست و حساب شده در ذهن داشت. اما یک ایده خوب از کجا و به چه طریق حاصل می‌شود؟!

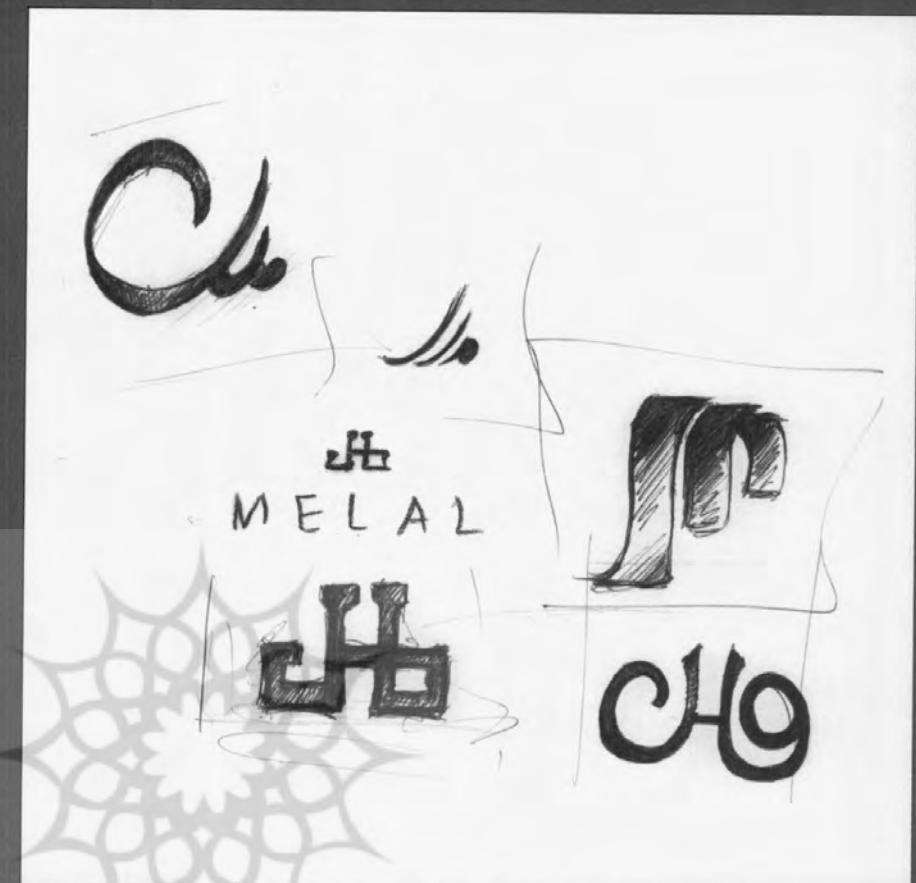
در ابتدای سال ۸۷ طراحی یک نشانه (logo) جدید برای مجموعه‌ای به نام گروه هتل‌های ملل به من پیشنهاد شد. گروه هتل‌های ملل در واقع متشکل از تعدادی هتل آپارتمان مجلل در نقاط مختلف تهران بود که در آن زمان هر یک با نام، نشانه و هویتی مستقل فعالیت می‌کردند و مسائلهای که در حقیقت قرار بود به واسطه یک نشانه جدید حل شود، یکپارچه سازی هویت هتل‌های این مجموعه بود به طوری که بخش مفید از هویت قبلی در طرح جدید حفظ شود. لازم است اشاره کنم که طیف خاصی از میهمانان در گروه هتل‌های ملل اقامت داشتند و ارزش‌ها و فرهنگ سازمانی بخصوصی بر فضای گروه حاکم بود، چنانکه ناگفته، معیار کارفرما برای داوری طرح‌های پیشنهادی، میزان موقوفیت اثر در ارائه همین ارزش‌ها محسوب می‌شد.

سلمان یافت آبادی متولد ۱۳۶۴، اویسلا (سوئد) طراح گرافیک از ازاد فعال در زمینه طراحی هویت سازمانی همکاری در زمینه ژورنالیسم تصویری با شبکه خبری پرس تی وی

سلمان یافت آبادی

۴

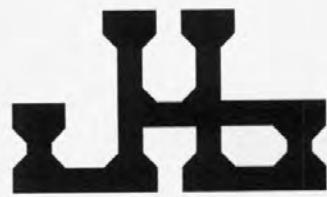
- فعالیت‌های امروز و فعالیت‌های احتمالی آینده شرکت در آن در نظر گرفته شود.
- بنابر گسترش فعالیت‌های شرکت، تا افتخارهای قابلیت تغییرات جزئی و به روز رسانی را داشته باشد و از این لحاظ انعطاف پذیر باشد.
- پیچیده نباشد و قابلیت اجرا و تولید دوباره را داشته باشد.
- برای استفاده در ابعاد کوچک خوانا باشد.
- در ابعاد بزرگ (بیل بورد یا پنر) نامطلوب به نظر نرسد.
- قابلیت ساده‌سازی برای چاپ تکرنگ با حداقل خطوط را داشته باشد.
- قابلیت نصب و نمایش بر روی اجنباس مختلف و انواع امکانات و وسایل تبلیغاتی هتل مانند بروشورها و وسایل مصرفی هتل نظیر حوله، لباس، صابون و یا تابلو ... را داشته باشد.
- انواع استفاده به صورت فارسی و انگلیسی، عمودی و افقی و امکان استقرار در جاهای مختلفی از کادر برای آن لحاظ شود.

با این کار نه تنها سمت و سوی مناسبی برای ایده‌پردازی و طراحی یک نشانه بی‌عیب و نقص به داشت می‌آشد، بلکه احتمال خطای هر طراحی نیز تا حد زیادی کاهش می‌یابد و با توجه به این واقعیت که کارفرمایان همواره مایل اند مکتفی‌باشند و طراحی به اعمال نظر پیردازند لازم دیدم که تمام محاوره‌هایی را که در طراحی پیش رو داشتم با کارفرمایان میان بگذارم.

پارامترهای مورد نظر در طراحی نشانه:

- در درجه اول از نظر مخاطبین زیبا باشد
- برای فرهنگ مخاطبین مورد نظر قابل درک باشد.
- پایدار باشد و بقای آن برای سال‌ها (حدوداً ۲۰ سال) در نظر گرفته شود و از فوت و تصاویر گذرا و مد روز پرهیز شود.
- ساده بوده و به آسانی در ذهن بماند.
- تا اندازه‌ای یکتا و متمایز باشد و در صنعت مورد نظر به لحاظ روزآمدی و زیبایی قابلیت رقابت داشته باشد.

هویت تصویری شرکت:
نشانه‌های مورد استفاده توسط هتل‌های زیرمجموعه، نمونه‌هایی از اوراق اطلاع رسانی و تبلیغاتی و اقلام مصرفی آزمدار موجود و یا مورد استفاده در گذشته، گردآوری شد، از فضاهای عمومی هتل‌ها، دکوراسیون داخلی، اشیاء، مجسمه‌های تزئینی، نقوش دیوارها و ... عکس‌برداری‌هایی صورت گرفت. این‌ها به نوعی گویای هویت تصویری‌ای بود که مخاطبین شرکت به یاد داشتند و با مشاهده آن شخصیت شرکت در ذهن آنها تداعی می‌شد. مجموعه‌ای از نشانه‌های مورد استفاده رقبا، یعنی هتل‌های داخلی و خارجی و شرکت‌های خدمات میهمان پذیری نیز جمع‌آوری شد. هدف این بود که نشانه‌ای که طراحی می‌شود به روز و قابل رقابت باشد. مجموعه این‌ها به طراحی سمت و سوی مشخصی می‌بخشید و دامنهٔ خلاقیت را به آنچه باید، محدود می‌کرد. در نهایت پارامترهای مشخصی که باید در طراحی لحاظ می‌شد، لیست شد.

ارائه طرح‌های اولیه:

با توجه به اصرار کارفرما برای استفاده از واژه "ملل"، با رویکرد نشانه نوشته (logotype) اتودهایی تهیه کردم. تحلیل کارفرما این بود که نشانه نوشته به دلیل وضوح معنایی، بهتر با مخاطبین ارتباط برقرار کرده و هویت سازی را تسريع می‌کند. تمامی اتودهای ایده‌پردازی‌های اولیه به کارفرما ارائه شد، در نهایت، طرح پس از اصلاحاتی به صورت اصلاحات مورد درخواست بر روی اتودهای مورد تایید اعمال و بنابر سفارش، تعدادی از طرح‌ها برای دقت بیشتر در تصمیم‌گیری به اجرا رسید.

M E L A L

ویژگی‌های طرح پذیرفته شده:

در نظرسنجی‌هایی که از مخاطبین ایرانی صورت گرفت. آنها که از قبل با شرکت و فعالیت‌اش آشنایی داشتند، معتقد بودند که طرح بالا همانگی نزدیکی با پیش‌ذهنی آنها از شخصیت سازمانی گروه هتل‌های ملل دارد و آنها که با شرکت آشنایی نداشتند، پس از آشنایی با شرح فعالیت شرکت، این طرح را جزء طرح‌های منتخب قرار می‌دادند. نتایج نظرسنجی‌ها و توضیح طرح‌های نهایی را برای کارفرما تشریح کردم و در نهایت کارفرما با طرح بالا موافقت نمود.

توضیح درباره اثر این که:
طرح در حقیقت واژه "ملل" است که به صورت تاج طراحی شده.
ضمناً حرف H یعنی ابتدای واژه Hotel و تا حدی شمای کلی حرف M معادل واژه Melal است. در این طرح گنجانده شده.

خطوط مورد استفاده در طرح دارای سرمهیخی شکل برگرفته از موتیف‌های قدیمی ایرانی می‌باشد و ترکیب کلی طرح با مجسمه‌های مکتب سقاخانه مشابهت دارد.
نکته دیگر این بود که این طرح به لحاظ هویت بصری، بسیار به فضاسازی و دکوراسیون داخلی هتل‌ها نزدیک بود. (تعدد مجسمه‌ها و نقش مدرن ایرانی در دکوراسیون داخلی هتل‌ها، نقش مهمی در هویت تصویری گروه ایفا می‌کرد که توجه به آن در موقوفیت اثر

می‌توانست موثر باشد).

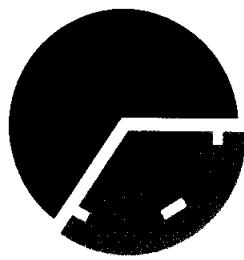
تمامی الزامات و بایستهای فنی تعیین شده که قبلاً به آن اشاره شد، در طراحی این اثر مورد توجه قرار گرفته بود.

جهت مفهوم ساختن بیشتر طرح برای میهمانان خارجی که بخش عمده‌ای از مخاطبین و در حقیقت اولویت یک را تشکیل می‌دادند، به روشن مشابه طراحی‌هایی صورت گرفت و در نهایت، طرح پس از اصلاحاتی به صورت پایین مورد تصویب واقع شد. جهت افزایش قابلیت‌های رقابت‌پذیری، در این مرحله نشانه رقبای خارجی شرکت مورد مطالعه قرار گرفته بود. فرم بصری‌ای مشابه پر برای نرم کردن نمای کلی نشانه والقای حس "آرامش" مورد استفاده قرار گرفت.

اصلاحات پایانی و استاندارد سازی:

از آنجا که طراح در شرکت حضور مستمر و همیشگی ندارد و نمی‌تواند بر شیوه استفاده از طرح نظارت داشته باشد، لازم است هر آنچه که طراحی می‌شود استاندارد شده و رنگ‌ها، ابعاد و نسبت‌ها برای بازتولید اثر در آینده، به صورت دستورالعملی کاملاً مشخص تعریف گرددند.

پس از مراحلی که تا اینجا بدان اشاره شد، نوبت به استانداردسازی طرح می‌رسید که علاوه بر نشانه، در پروژه‌ای جداگانه، سایر اوراق اداری و شیوه به کاربری المان‌های تصویری بر روی آنها را طراحی، تعریف و استاندارد کردم که در قالب دفترچه‌ای به نام "راهنمای سیستم یکپارچه تصویری" در اختیار کارفرما قرار گرفت ■

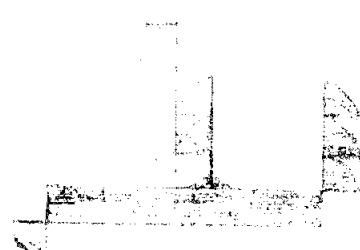
شتاب

SHETAB

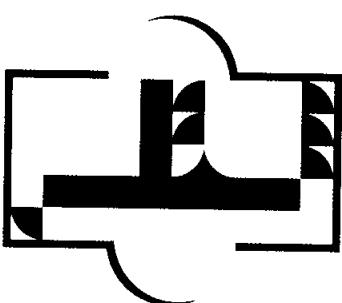
□ تصویر شماره ۱

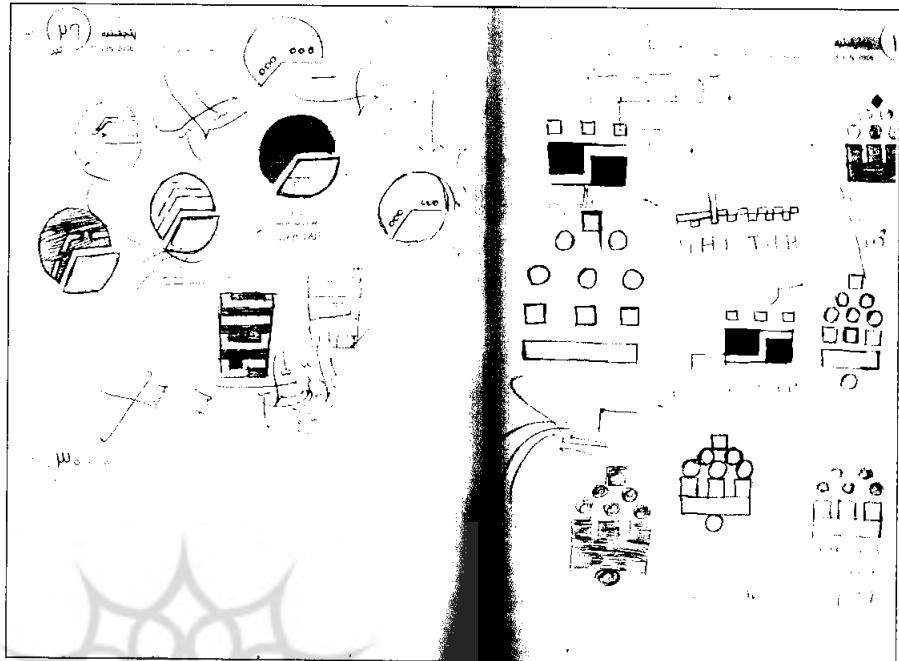
□ تصویر شماره ۲

□ تصویر شماره ۳

□ تصویر شماره ۴

اول به این نتیجه رسیدیم که چه چیزهایی را نمی خواهیم داشته باشیم؛ مسلمًا ما لوگوهایی مثل "خرگوش در حال دویدن"، "یوزپلنگ وحشی"، "هواییمای جت" را به عنوان نمادی از شتاب و همین طور در نقطه مقابل و در جهت مثلاً تناقض شوختی وار "لاکپشت خزنده" و "حلزون چسبنده" و "ژیان اسقاطی" را مد نظر نداشتمیم و این شروع بدی نبود! در این مرحله متوجه شدیم که می خواهیم با توجه به عنوان طولانی مرکز، لوگو یا لوگوتایپ یا آمیزه‌ای از هر دو! را برای خوانا بودن عنوان شرکت، به زبان فارسی داشته باشیم. بنابراین تحقیقات انجام گرفته بیشتر شرکت‌های کامپیوتری در عنوان خود از پیکتوگرام‌ها و لوگوتایپ‌های لاتین و همین طور کپی‌هایی از تصاویر لوگوهای شرکت‌های معروف جهانی به بهانه داشتن نمایندگی‌هایشان، استفاده می‌کردند که ما این را هم به بوده فراموشی سپریدیم! بنابراین ما ماندیم و نشانه‌ای که بتوان به نوعی شتاب را در آن خواند. در مرحله اول مجموعه اتودهایی با خودکار زده شد اما چون قضیه خانوادگی شده بود، بعضی هایشان را اجرا هم کردیم تا به عمق طرح فرو برویم! در این موارد به سینهای قطع شده و حروف جدای عمودی و یک نمودار دایره‌ای که قسمتی از آن برش خورده و شبیه به "ش" بود و همین طور ساعتی که شتاب را نشان می‌داد و یک

شہاب سیاوش
مرکز فروش و خدمات رایانه‌ای شتاب

پس از آن که قرار شد، "مرکز فروش و خدمات رایانه‌ای شتاب" اعلام وجود کند، امور مربوط به تعیین هویت سازمانی و در مرحله اول طراحی نشان آن به من، واگذار شد. از آنجا که در ابتدای کار، مانند تمام سفارشات نامشخص دیگر، هنوز معلوم نبود که مرکز قرار است به چه کارهایی به طور اخض و همین طور اعم پردازد، بحث بر سر این موضوع در گرفت (لازم به ذکر است که یکی از شرکای شرکت برادر اینجانب بود و برای همین، به نظر می‌رسید که سفارش، از یک موضوع کاری صرف، فراتر باشد!) پس از تغییر نام اولیه مرکز که در بدو امر "مرکز کنترل کامپیوتر شتاب" بود، "مرکز فروش و خدمات رایانه‌ای شتاب" پا به عرصه جامعه انفورماتیک کشور نهاد و در همینجا بود که ما متوجه شدیم که عدمه فعالیت مسلمًا "فروش" و "خدمات" خواهد بود. در زمینه فروش و خدمات چه به طور کلی و چه به طور جزئی همان طور که می‌دانید دست بسیار است و این مورد نه چندان خاص، شرکای شرکت را بر آن داشت تا به دنبال یک نشانه "متفاوت" باشند! اما طبق معمول معلوم نبود که چه چیزی از نظر ایشان متفاوت است و چه چیزی نیست. بنابراین در وهله

سفید و سرمهای بهره بردم. همین طور کارت ویزیت بنا به خواسته سفارش دهنده، در دو نوع کتاب تک رو و با زمینه سفید برای کارهای معمولی و لمینت مات دو رو با زمینه سرمهای برای کارهای غیرمعمولی! طراحی شد. پس از به سامان رسانیدن طراحی های اولیه شرکت، نوبت به طراحی محصولات و تبلیغات آن رسید. بسته نرم افزاری "شتاپ در یک DVD" با امکان نصب خودکار نرم افزارها بود که برای طراحی آن از منوی داخلی نرم افزار برای کاکاوار با زنگ زرد استفاده شد و خود DVD هم با چاپ چهار زنگ به زنگ سرمهای و با حاشیه پایینی خاکستری در نظر گرفته شد. تبلیغات این بسته در روزنامه ها و نشریات و اعلان آن هم از موارد بعدی بود.

چند نکته راجع به تصاویر:

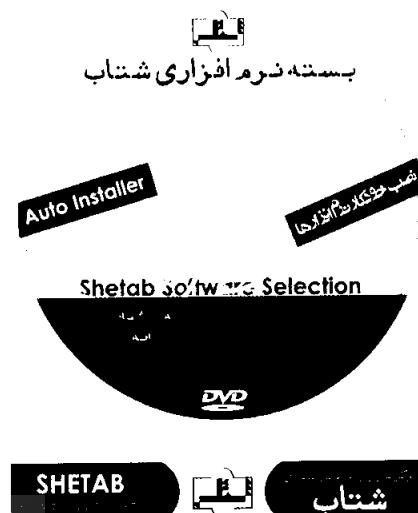
- از آنجایی که این مورد امری خانوادگی تلقی می شد ما هم این چندین اشود را به مرحله نهایی رساندیم، و گرنه که ...!
 - عناوینی که در برخی لوگوهای اولیه با فونت‌های دیگر می‌بینید پیشنهاد اولیه من بود که بعد تغییر کرد.

- نمونه‌ای که در واقع یک لوگوتایپ لاتین است، در خیلی پیش از تصمیم‌گیری درباره نام‌سی بودن نشان مرکز، طراحی شد که بسیار بود رسانید خودم واقعه شد.

- عباراتی که بر روی "دی وی دی" و کاور
ن میبینیم، جزو کار نیستند، بلکه خواستیم
کلاس بگذاریم و از این حرفها نوشته ایم:

پیش خودمان باشد، برخی نشانه‌ها را بیشتر
رجیح می‌دادیم و می‌دیم اما به هر حال ما
رای سفارش دهنده کار می‌کنیم... شما که
می‌توانید دارید؟ ندا، بد؟

کلمه "شتاب" را یکجا و ضخیم نوشته و سپس برای نقطه‌ها از ربع دایره‌ها استفاده کردیم تا در تناسب با "ت" شتاب حالت مناسبی ایجاد کند. کمی بعد و در اولين نگاه به فایل اجرا شده‌ی نشانه مطمئن شدیم که باید نشانه را در چیزی محصور کنیم تا فرم، تناسب خود را حفظ کند و زیادی مستحکم نشود! برای این کار خطوط ظریفی در تناسب با ربع دایره‌ها به صورت نیم دایره و در بالا و پایین اضافه کردیم که شباهتی هم به فرم S داشت. نشانه ما ماده است! تیجه این عمل را هم در تصویر ۴ می‌بینید. حالا بحث رنگ دوباره در گرفت قرار شد در موقع اصلی رنگ لوگو همان سرمه‌ای و زرد پاشد و در مواقعی خاص ناید بسیار نادر، به صورت سه رنگ و در

لوگو تایپ جالب با مریع های زرد پرداختم! نکته ای که کم کم داشت فراموش می شد این بود که در مباحثات اولیه و حتی قبل از گفتار در مورد نشان مرکز، رنگ های اصلی و هویتی شرکت، تعیین شد! و آنها چیزی تبودند جز سرمه ای و زرد ایرانسلی! بنابراین مسلمان لوگوها هم همین رنگ ها را خواهند داشت!! تعدادی از لوگوها اجرای مقدماتی شد تا بهتر بدانیم که چه می خواهیم و چه نمی خواهیم. پس از دیدن و بررسی آنها به این نتیجه رسیدیم که خوانایی بیشتری مدنظر است و برای همین در کش و قوس های فراوان به چیزی شبیه به تصویر شماره ۳ رسیدیم. می دانستیم و به توافق رسیده بودیم که نمی خواهیم از دست خط و فونت برای نشانه مرکز استفاده کنیم. در واقع در این اتود می توان گفت که نوشتار توأم با استحکام را مدنظر داشتیم و حروف

رضا بختیاری فرد

پوستر نمایشگاه اسماء الحسنی

قرار است در مورد یکی از کارهایی که انجام داده‌ام، از زمانی که ایده به ذهنم رسید تا موقعی که کار اجرا شد، شرح دهم. بعد از مرور کلی کارها (که با توجه به سابقه‌ی کوتاه کاری من، خیلی زیاد نیست)، به پوسترهای نمایشگاه تایپوگرافی اسماء الحسنی رسیدم (که البته به نمایشگاه راه پیدا نکرد). از بین کارها، یکی را که وقت بیشتری از من گرفته بود، انتخاب کردم.

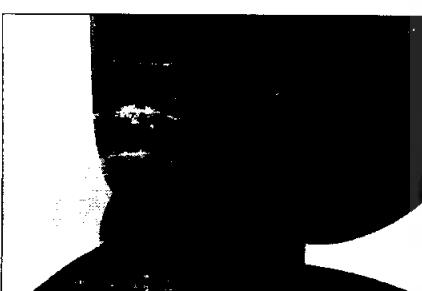
با توجه به اینکه پوستر برای نمایشگاه تایپوگرافی طراحی می‌شد، پس باید به کار روی حروف می‌پرداختم. شروع کردم به اتوه زدن کلمه‌ی اکبر، با شناختی که از خوشنویسی و علاقه‌ای که به خط ثلث دارم خود به خود کمی به خط ثلث نزدیک شدم. از همان اتوه خودکاری با گوشی موبایل عکس گرفتم که بخاطر کیفیت پایین عکس مجبور شدم کمی در برنامه‌ی فتوشاپ با آن سروکله بزنم. کتراست را بالا بردم، معمولاً وقتی با گوشی عکس بگیریم مقدار رنگها شدیدتر است، پس saturation کار را کم کردم ولی با این کار، جوابی که می‌خواستم نگرفم. پس با gradient map تعداد رنگها را محدود بد و رنگ کردم. اما باز هم به کیفیتی که می‌خواستم نرسید. فیلتر Median را امتحان کردم. عالی. همان چیزی که می‌خواستم. detail noise و

چهارمین نمایشگاه سالانه تایپوگرافی پوستر اسماء الحسنی

حهارمین نمایشگاه سالانه تایپوگرافی پوستر اسماء الحسنی

با روی هم انداختن ۳ تا از آنها و edit نهایی این زمینه بدست آمد.

آخرین کاری که کردم هم انداختن بافت کهنه روی نوشته‌ها بود: یک نایلون را که چاپ روی آن پوسیده بود، 300 dpi grayscale اسکن کردم، با levels، کتراست تصویر را زیاد کردم و توسط color range رنگ سفید را از بین بردم. آن را برروی پوستر قرار دادم، لایه‌ی بافت را انتخاب کردم و روی لایه‌ی نوشته‌ها دکمه‌ی mask را (زیر پنجره‌ی layers) زدم. بافت روی متن افتاد. تمام. البته این کار بیشتر اجرا بود تا ایده، و آن هم بخاطر کمبود وقت کافی ■

کار را کم می‌کند و شکلی نرم (smooth) تحويل می‌دهد.

آن را در برنامه‌ی برداری CorelDRAW درست و حسابی اجرا کردم و در نهایت دور آن را stroke دادم و تمام. حالا چکار کنم؟ اکبر یعنی بزرگتر. پس نوشته را بزرگ کردم طوری که از قادر بیرون رود. خوب، حالا توضیح پوستر: چهارمین نمایشگاه سالانه تایپوگرافی پوستر اسماء الحسنی. از آنجا که من علاقه‌ی وافری به تایپوگرافی با فونت دارم شروع کردم به بازی با فونت. فونت‌های یکان، هاسوب و کوریر را امتحان کردم. به سراغ نرم افزار کلک و خط ثلث رفتم. کمی با آن کار کردم و بعضی از حرکات خط ثلث را روی فونت هاسوب پیاده کردم که خوب شد. با توجه به فضای هر کدام از پوسترهای یک مدل تایپوگرافی کار کردم، یکی ثلث، یکی یکان و این پوستر هم فونت هاسوب.

چون روی کلمه‌ی اکبر از فیلتر median استفاده کرده بودم برای متن پوستر هم همین کار را کردم. در برنامه CorelDRAW ابزاری وجود دارد به نام window-dockers(fillet,scallop,chamfer) که از ورزن X3 به بعد در آن در نظر گرفته شده، به این شکل که: کل شکل و یا ناقاطی را که مایلیم، انتخاب می‌کنیم، عددی به آن می‌دهیم که با توجه به سایز کار متغیر است. و نهایتاً apply می‌کنیم. بعد قسمت سوراخ حروف گرد را delete کردم و به صورتی که می‌بینید در پوستر جای دادم، متن انگلیسی هم زیر آن با فونت impact نوشتم. تا اینجا زمینه‌ی کار سفید بود. برگشتم به فتوشاپ. من همیشه چند تا عکس از در و دیوار و زمین و هر جا که بافت خوبی دارد می‌گیرم. از آن عکس‌ها استفاده کردم و با دستکاری در saturation، hue و layer mode عکس‌ها و

